

ירושלים, 8.12.39

לפני ישיבת ההנהלה בא אצלי מ.ס.

מלבד האדמה שעל יד עזה, שעליה יש מים עם הקה"ל (על ענין זה דנתי לפני ימים אחרים עם הגזברות והקה"ל) יש עוד ענין של אדמת באר-שבע. שם יש כבר קושאנים על 50,000 דונאם. אדמה זו עובדה מקודם על ידי יהודים בטרקטורים, בשנות המהומות חרשו את האדמה בגפלים סערביי באר שבע, ובשנה האחרונה לא עובדה האדמה לגמרי. על יד באר-שבע יש 15,000 דונאם. מ.ס. מוכן למסור את הקרקע לכמה שנים לקק"ל. אפשר לשכור סערביי באר-שבע כמה בתים בשביל להושיב שם 20 - 30 בחורים שיעבדו את האדמה.

בתשובה לשאלתי הבטיחני מ.ס. שמסד הערבים לא תהא כל התנגדות. להיפך הוא מוכן להשיג מנכסות פראסי השייכים של השבטים. החזקת קבוצה כזו ועיבוד הקרקע יעלה בכמה מאות מונטשים לשנה. הוא מקווה שגם הסב הפוליטי ישתנה קצת לטובה, כי נציב המחוז הנוכחי בקסטאן עוסק לעזוב ובסקיטו יבוא קפטן לאו.

אמרתי לו. שטרם שאני מביא את הענין להנהלה הוא יכול לבוא בדברים על שכירת בתים, כי אין ספק שעלינו להתמסר בתודמנות זו, יאני מייחס לה ערך פוליטי מסדרגה ראשונה, שיהודים יתישבו בבאר-שבע ויעבדו את האדמה בסביבתה.

ההנהלה כמובן אישרה את דברי והחליטה שאני יחד עם הגזברות נוכל להוציא בלי החלטה מיוחדת של ההנהלה עד 500 מונט, אם יירצו יותר - מביא את הענין לוועדה הכספית.

היה וזכור רב בהנהלה על דבר היחידה "החלוצית".

שמוראק, סנטור, קפלן ורושין נטו מאוד לחייב את ההצעה, אם כי חברינו בלונדון מתנגדים לה, אולם בצירוף הקולות של שלושת החברים בלונדון נתקבלה החלטה שלילית.

נודמנתי לארוחת הצהריים עם כתבי והררי ב"דוד המלך".

כתבי היה ראש הסדברים. הוא שיבח והילל את עלי מאהיר כסדינאי
נבון, חרוץ ותקיף. כוחו לא רק בתסיכת המלך, אלא גם בעם. פזמן
שנעשה לראש המטעלה עלה כבודו בציבור. עלי מאהיר, ובכלל הסורים, הם
מתונים, ויש להעזר בהם לפתרון השאלה הארצישראלית. סורים היא הארץ
הסוסלמית הכי גדולה בסורח הקרוב, ויש לה שאיפה טבעית לעמוד בראש
האיסלאם, וגם היתה רוצה מאוד לפתור את שאלת ארץ-ישראל. כיהודי סורי,
הרואה את עצמו כסורי בעיקר, אף הוא מעוניין בפתרון השאלה, כי מעמד
יהודי סורים הוא מעמד של אזרחים שויי זכויות, אולם יתכן שמצב היהודים
יתערער לרובל הריב בארץ-ישראל.

הוא רואה לא רק את שלטוננו של עלי מאהיר אלא שעה זו כשעת
הכוסר לפתרון השאלה. המלחמה היא גורם מסייע. העליה שהיא שלע המחלוקת
העיקרי היא לפעשה בתקופת המלחמה כמעט ~~שאר~~ על הפרק.
ערצתי על עזרה זו. ציינתי שמאחרי פרוץ המלחמה עלו לארץ
למעלה מ-4,000 יהודים, ואין זה דבר קל בשבילנו, אולי גם לא בשביל
הערבים.

הוא אפר, אם השאלה לא ירדה מעל הפרק, אבל היא פחתה בחשיבותה,
ועליה של 4,000 איש - הוא מניח - שגם הערבים אולי לא היו מתנגדים לה.
גם שאלת החוקה אינה אקטואלית בתקופת המלחמה, ולכן זו היא שעה
הכוסר להתקרבות יהודית ערבית. אם לא פתרון סלא, אז פתרון חלקי.
אפרתי להם שהיתה לי הזדמנות בלונדון להכיר את עלי מאהיר.
היו לנו גם כמה שיחות, ונכון הדבר שהסורים היו אולי הכי מתונים. בכל
אופן המטעלה היתה תמיד מגידה לנו שצירי סדינות ערב יהיו מתונים יותר
בערביי ארץ-ישראל, והשתתפות סורים ביחוד חשובה, כי סורים תהיה הכי
סמוכה. אולם אני ספק אם יש אפשרות מעשית להגיע לידי הסכם עם עלי
מאהיר משני סעיפים: א. אין הוא יכול "להסניא את הסחורה". אין הוא
יכול לכופ את ערביי א"י או את מנהיגיהם שיקבלו את דעתו. ב. אני
סופק אם הוא יסכים לאיזה סידור שהוא, שערביי א"י לא יסכימו לו, אפילו
אם בלבד יחשוב שיש לעשות סידור זה, כאשר ראינו בוועידת לונדון.

אין ספק שצירי הסדינות, ביחוד צירי סורים, היו מתונים יותר
מהמטעלה הארצישראלית, אבל כאשר הגיע הדבר לידי הצעות מסשיות של

הממשלה וצירי ארץ ישראל דחו אותן, דחו אותן גם צירי ארצות ערב, ובתוכן צירי מצרים ועלי מאהיר. איני מאמין בסידור פוליטי שייעשה עם סנהיגים מחוץ לארץ ישראל בלי הסכמת ההנהגה הארצישראלית. ספרתי להם על כל הנסיונות שעשינו בסך 6 - 7 שנים האחרונות לבוא לידי הבנה עם הסנהיגים הערבים בארץ ובארצות השכנות. ספרתי להם על הסיחות שלי עם ענב-ענדול-האדי, מוסא עלאמי, ג'ורג' אנטוניוס ואחרים. כרגע אין אדריסה לערביי א"י, אם כי הטענת המופתי פחתה ולרוב הערבים בארץ הטירו ומהומסות היו לזרה, הרי לאופוזיציה אין הטענה על ההמונים, והמופתי נשאר עד היום האיש הכי משפיע בקרב ערביי א"י.

נשאלתי אם הייתי מסכים לדון עם המופתי על סידור. אסרתי: הם יכולים לתנין מה כל יהודי מרגיש ביחס למופתי, אולם זה לא היה מונע ממני לשבת ולדון אמו, אילו הייתה כל אפשרות שהיא לבוא אמו לאיזו הבנה, אולם דבר זה אינו כרגע מעשי ואקטואלי. ^{1/16} משום כך איני רואה אפשרות לאיזה סידור עם עלי-מאהיר, אם גם הייתי מניח שעלי-מאהיר מצדו פוכן לדון אתנו על איזה שהוא סידור, כב- כל משא ומתן פירושו פשרה, ופשרה שאנחנו היינו עושים עם עלי-מאהיר הייתה מחייבת רק אותנו, אבל לא הייתה מחייבת את הערבים. פירוש הובר רק שאנחנו נסתלק מחלק של דרישותינו, מבלי שהצר שכנגד יסתלק מחלק דרישותיו או יסכים לחלק מדרישותינו אנו.

חררי וכתבי אמצאא (סידור בקוסי זה, אם גם הוסיפו שלפי שעה אין הם מציעים כלל דיון עם עלי מאהיר ואינם נשענים על נכונותו של עלי מאהיר לדון אתנו. אולם נראה להם ששעה זו היא כשרה להתקרבות לבנות גם מבלי איזה סידור פוליטי וליצירת קשרים כלכליים ותרבותיים בין יהודים וערבים להסכת האתמוסיפראץ. כרגע לא צריך לדון עם הערבים על עליה.

אסרתי: בתנאי שהערבים לא ידונו על "לא-עליה". מסכים לכן, אולם הם אוטריים: חשיבות רבה ביצירת אוירה טובה יותר, שהיא עתידה להכשיר את הקרקע ^{1/16} כזמן לסידור פוליטי, למשל קואופרציה בין מועלים יהודים ומועלים ערבים.

אסרתי להם, שאנחנו תמיד חייבנו שימוץ פעולה ויחסים טובים. ההסתדרות עמדה ועומדת על קשרי חברות עם המועלים הערבים, אולם בתנאי

אחד, בתנאי של עבודה עברית, והסברתי להם סחו הענין של עבודה עברית בארץ.

הם לא ערערו על הצורך בעבודה עברית, אבל חררי שאל: מה אם ערבים יסכימו להכנסת פועלים יהודים, האם תסכימו להכנסת פועלים ערבים? הבטחתי לו, שאם הוא יוכל להבטיח פועלים יהודים במסך הערבי, אני וודאי יכול להבטיח לו פועלים ערבים במסך היהודי.

ספרתי להם על יחסנו לסירור הערבי במסך שלוש וחצי השנים האחרונות, על הקשיים הנפשיים והאירצוניים שהיו לנו לפנינו מעשי בקמה, ועל ההצלחה שהצלחנו בתוך רובו של הציבור היהודי ובקרב הנוער למעט את ההכרה של אי־השפיקת דמי נקיים גם תחת פרובוקציה מסושכת. כל זה עשינו גם מטעמים מוסריים וגם מטעמים פוליטיים, מתוך רצון לא לסגור את הדרך בפני הבנה יהודית ערבים.

אולם אפרתי להם את דעתי, שאיני מאמין שאיננו קואופרציה תרבותית או כלכלית תצליח כל זמן שלא יימצא מפתרון לשאלה הפוליטית, היא הקובעת בארץ-ישראל. ואם אין בניהם דברים בענין זה צר לי להגיד להם, שרצונן שלהם ליצור אגירה טובה יותר - ואני שותף לגמרי לרצונן זה - חוססני יישאר כשאלה אבסטרקטים.

שיחה זו נמשכה שעתיים. בקשתי מהם סליחה שעלי לשוב למשרד. כתבי אפר לי, שהוא צריך לנסוע מחר, אולם אם תהא לי אפשרות להמשיך את השיחה הוא מוכן להשאיר, וקבענו להפגש מחר אם בשעות הזהרים או מחר בערב לסם המסכת השיחה.

ב-4:30 ישיבה במשרדנו עם הסיעה היהודית בעיריית ירושלים

ובא-כוח הקהלה: ד"ר טהון, אלמליאח, אוסטר, בן-בני, עדן; יוסי ואנוכי. בחודש זה תם המועד החוקי של העירייה הקיימת. כאשר יהודי ירושלים

עוררו בשעתו שאלת ראש עירייה יהודי, טענה המססלה שלפני גמר תקופת העירייה אין לעשות שינויים, נרמזה על הצעה לסדר תור של שינוי ראש עירייה בתוך העדוה השונות, והסיעה היהודית יחד עם הקהלה דנו מה לעשות עכשיו. אם מתקרב קץ העירייה החוקית - היו מי שהציעו - שהיות שלרוב

המלחמה כמעט ברור שהממשלה לא תרשא לסדר בחירות, יש לדרוש את ה-
 ומינוי ראש עירייה יהודי עכשיו. אחדים דרשו, שיעמדו על מינוי ראש
 עירייה יהודי בלי "רוטיישן", והיתה השאלה אם לדרוש בחירות או לא.
 ערן הביע חשש לבחירות, כי אין הוא בטוח שיש אצלנו רוב, אם כי
 לפי הספקד שעשינו יש ליהודים 61%, אבל הוא חושב
 א. שרבים טאלה אינם נתיבי ארץ-ישראל, ואין להם זכות בחירה;
 ב. יציאת היהודים מהעיר העתיקה החלישה את מעמדנו;
 ג. הפרדת מלפיות מעיריית ירוסלים הקטינה את כוחנו.
 בן-צבי הציע שנדרוש עכשיו את התור שלנו, כלומר מינוי ראש
 עירייה יהודי עכשיו.

יוסף עמד על כך שנדרוש בחירות, כי מצבנו עכשיו הושב לעומת
 הבחירות לפני חמש שנים, מפני:

- א. נוספו יהודים לרגל העלייה;
- ב. נוספו נתינים לאגל ההתאזרחות לאחר פרוץ המלחמה;
 המנגדמי להצעת ה"רוטיישן". טוענים אלה החושבים שהממשלה
 התחייבה על כך, ואפטר לדרוש פרעון שטר. בסכתנו של קיסרוש על
 רוטיישן יש כמה וכמה סייגים. מביעה של רוטיישן מצדנו יש בה רק נזק,
 מפני שהיא מחייבת אותנו ולא את הממשלה. פירוט הדבר שאנו מסתלקים
 מזכות הרוב היהודי בירוסלים להעמיד ראש עירייה בקביעות, בה בשעה אין
 זה מבטיח לנו עדיין ראש עירייה יהודי לפי התור. אסור לתת את הסכמתנו
 לרעיון ה"רוטיישן", כי אין אנו יודעים אפילו מה פירושו. האם הכוונה
 תור בין יהודים וערבים, או הכוונה היא תור בין יהודים, מוסלמים
 ונוצרים.

עלינו לעמוד על מינוי ראש עירייה יהודי:

- א. מפני שאנחנו רוב העיר,
- ב. מפני שאנחנו מכניסים רוב ההכנסות,
- ג. אנחנו גם עכשיו מחזית הנבחרים בסועצה והסיעה הכי גדולה.
 אין אנו יכולים להתעקש על תביעת בחירות, כי המלחמה היא אמתלא
 מספיקה לא לעשות את הבחירות, אולם אנחנו יכולים להגיד לממשלה, שאם
 עין היא מסדרת בחירות ומקיימת עירייה למעשה רק על פי מינוי, עליה
 לנתת הפעם ראש עירייה יהודי.

המסובים קבלו את דעתי והוחלט שמשלחת של 4: שהון, אוסטר, בן-צבי
 יגישו סן תנאזרה יחסינו בסמן הסובי לפני הממשלה בתביעת מינוי ראש עירייה י